

Plastik, ilaç, kolonya, sabun gibi segmentleri bünyesinde barındıran kimyevi maddeler sektörü geçen Mart'ta tüm zamanların ihracat rekorunu kırdı. Geçen yılı 18.3 milyar dolarlık ihracatla kapatan sektörün bu yılki hedefi 20.6 milyar dolar...

ihracatın 'kimyası'

IDRİZ ÇOKAL

idriz.cokal@paradergi.com.tr

2020'DE Türkiye 169.5 milyar dolar ihracat yaptı. 2021 hedefi ise 200 milyar dolar. Yılın ilk üç ayında yakalanan 50 milyar dolarlık ihracat rakamı bu hedefin yakalanacağını gösteriyor. İhracatı otomotiv, kimyevi maddeler, hazır giyim ve tekstil sektörleri sırtlıyor. İhracatın lokomotif sektörü otomotiv ile ilgili önceki sayımızda detaylı haber girmişti. Şimdi ise ihracatın ikinci büyük sektörü kimyevi maddeler sektöründeki gelişmeleri aktaracağız.

Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği, 2020'de 18.3 milyar dolarlık ih-

racat ile ikinci sırada yer alıyor. 27 sektöre hammadde veya yarı mamul veren lokomotif bir sektör olan kimya sektörü bu yılın ilk çeyreğinde de yüzde 14 büyüyerek 5.3 milyar dolarlık ihracata ulaştı. Sadece mart ayında 2 milyar dolarlık ihracat yapıldı. Yani yeni bir rekor kırılarak aylık bazda en yüksek ihracat rakamına ulaşıldı. Yılın ilk çeyreğindeki ihracat rakamlarına bakılır ise bu yıl için hedeflenen 20.6 milyar dolarlık ihracata rahatlıkla ulaşılabileceği görülüyor.

Sektör ihracatı bu yıl Nisan ayında ise yüzde 70 artışla 2.1 milyar dolar oldu. Sektör Nisan ayında gerçekleştirdiği ihracat ile aylık bazda yeni bir rekora imza attı. Sektörün ilk dört aylık ihracatı ise yüzde 25 artışla 7.5

milyar dolara ulaştı.

İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (IKMİB) Başkanı Adil Pelister, "Mart ayında rekor kırdık. 2019'daki rekorlarımızdan sonra böyle bir dönemde bu rekora ulaşmak çok umut verici" diyor.

İLK SIRADA PLASTİK VE MAMULLERİ VAR

Birlik çatısı altında plastik, kimya, ilaç, temizlik ürünleri gibi sektörler bulunuyor. Sektör pandemi ile mücadele açısından da hayati öneme sahip. Medikal ürünler, tıbbi malzemeler, dezenfektan, kolonya, ilaç, temizlik ürünleri, tek kullanımlık plastikler ve ambalaj gibi gereksinim duyulan ürünlerin çoğu kimya sanayiinin alt sektörleri arasında yer alıyor. Pelister'in verdiği bilgiye göre kimyevi maddeler ve mamulleri ürün gruplarında bu yıl Ocak-Mart döneminde 1.8 milyar dolar ve yüzde 25.85 artış ile en çok plastikler ve mamulleri ihracatı yapıldı. İkinci sırada yüzde 10.20 azalış ve 1 milyar dolarlık ihracat ile mineral yakıtlar, mineral yağlar ve ürünler, üçüncü sırada yüzde 21.56 artış ve

2020 Mart kimya sektöründe Covid-19 ürünleri ihracatı

Ürün	Mart 2020 değer (\$)	Mart 2021 değer (\$)	2021 değişim (%)
Tanı kitleri	7.677.586,72	15.398.664,02	100,57
Dezenfektan	9.676.851,11	5.273.360,14	-45,51
Sabun	5.938.498,87	3.616.032,83	-39,11
İlaç	878.212,46	1.767.858,29	101,3
Kolonya	1.028.151,98	1.646.110,95	60,1
TOPLAM	25.199.301,14	27.702.026,23	9,93

490 milyon dolar ihracat ile anorganik kimyasallar ürün grubu yer aldı. Uçucu yağlar, kozmetikler ve sabun ürün grubu ihracatı geçen yılın ilk çeyreğine göre yüzde 9.97 artı ve beşinci sırada yer aldı. Bu ürün grubunu yüzde 21.51 artışla eczacılık ürün grubu ve yüzde 20.38 artışla boya, vernik, mürekkep ve müstahzarları ürün grubu takip etti. Covid-19 ürünleri ihracatında ise ilaç sektörü atağa kalktı. İlk üç ayda yüzde 49 artışla 4.6 milyon dolar ihracat gerçekleşti. Sabun ihracatı ise aynı dönemde yüzde 32.51 azalarak 11.1 milyon dolar oldu.

IHRACATTA ÖNE ÇIKAN ÜLKELER

Kimyevi maddeler sektörünün ihracatında Almanya, ABD gibi gelişmiş ülkeler ilk sırada yer alıyor. 2021 Ocak-Mart döneminde Almanya, İtalya, ABD, Irak, Yunanistan, İspanya, Hollanda, İngiltere, Belçika ve Lübnan en çok ihracat yapılan ülkeler oldu. Avrupa Birliği ülkeleri en çok ihracat yapılan ülkeler olarak öne çıktı. Diğer yandan pazar çeşitliliği açısından da kimya sektörü diğer sektörler arasından birinci sırada çıkıyor. Dünyanın hemen her ülke ve bölgesine ihracat yapıyor. Sektörün "İhracat Ana Planı"na göre ABD, Çin, Meksika, Rusya ve Hindistan öncelikli ülkeler arasında. Ayrıca Vietnam ve Afrika ülkeleri de radara girmiş durumda.

Pelister'in verdiği bilgiye göre 2023 ihracat hedefi 25 milyar dolar. Pelister, pandeminin ticarete arz-talep dengesinin bozulmasına ve tedarik zincirinin kırılmasına sebep olduğunu belirtiyor. Pandemiem tüm sektörlerin olumsuz etkilendiğini belirten Pelister, "Özellikle, pandemi döneminde artan navlun fiyatları maliyetleri artırdı ve bu durum dış pazarlardaki rekabetçiliğimizi olumsuz yönde etkiledi. Navlun krizi maalessif devam ediyor. Navlun dışında hat bulmakta da sıkıntılar var. Sipariş iptalleri veya hazır malların navlunlar yüzünden alınmadığı bir durumla karşı karşıyayız. Bununla birlikte geçen yılın son çeyreğinde başlayıp bu yıl kendini daha fazla hissettiren konteyner bulamama gibi lojistik ve tedarik sorunları da ihracatımız için bir engel teşkil ediyor" diyor.

Sektörün şu an en önemli sorunlarını, hammadde fiyatlarının yüksekliği, hammadde arzının azalması ve atık ithalat kotası olarak sıralayan Pelister, petrokimya hammaddelerinin fiyat artışları, dolar kurundaki artışlar, lojistik sorunlar, arz sorunları, fazladaki ciddi artışlar ve finansmana ulaşılmadaki zorlukların fiyatların yükselmesine neden olduğunu belirtiyor. Bu durumun

başta KOBİ'ler olmak üzere bütün imalat sanayi için sorun olduğunu belirten Pelister, "Yetersiz hammadde arzının yanı sıra getirilen atık ithalat kotası, geri dönüşüme konu olan hammaddenin azalmasına neden oluyor. Hali hazırda yüzde 80 olan atık ithalat kotasının yüzde 50'ye düşürülmesi plastik geri dönüşüm sektörünü zor durumda bırakıyor" diyor.

İLAÇTA HEDEF 2 MİLYAR DOLAR

Kimyevi maddelerin en önemli alt gruplarından biri hiç kuşkusuz ilaç sanayi. Pandemi ile birlikte bu sektörün önemi daha da öne çıktı. İlaç endüstrisinde ihracatın yüzde 94'ü antibiyotik içeren ilaçlar, bağışıklık güçlendiriciler, hormonlar, çeşitli kan ürünleri başta olmak üzere birçok tedavi grubunda kullanılan dozlandırılmış ürünlerden oluşuyor. Türkiye'de yüzyıl aşkın geçmişle çok güçlü bir ilaç endüstrisi mevcut. Bugün endüstrimizde faaliyet gösteren yaklaşık 680 kuruluş, uluslararası standartlarda üretim yapan 100 ilaç ve 11 hammadde üretim tesisiyle Türkiye'nin artan ve yaşanan nüfusuna 12 binden fazla ürün sunuyor.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) Başkanı Nezih Barut, ilaç sanayi için ihracatı öncelikli bir alan olarak belirlediklerini vurguluyor. Sektörün bu kapsamda 2012'de Türkiye İlaç İhracatçıları Platformu'nu kurduğunu belirten Barut, "Yapılan çalışmalarla ihracat son üç yıldır parlak bir dönem geçiyor" diyor. Barut'un verdiği bilgiye göre, ilaç ihracatı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşiyor. 2019'da ihracat bir önceki yıla göre yüzde 10 oranında artarak 1.4 milyar dolar oldu. 2020 sonunda ise yüzde 27.3 artışla 1.84 milyar dolara çıktı. Bu artışlar ile sektörün toplam ihracattan aldığı pay ilk defa yüzde 1'in üzerine çıktı. 2021'de sektör ihracatının yüzde 10 artarak 2 milyar doları

Nezih BARUT / İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) Başkanı

"Eczacı depoları izinsiz ihracat yapmamalı"

Eczacı depoları tarafından gerçekleştirilen izinsiz ihracat sektörün önemli sorunlarından biri. İlaç firmaları ihracat yapacakları ülkede ciddi bir uğraş ve yüksek maliyetlerle 1-2 yıl süren süreçlerin ardından ilaçlarını en yüksek fiyattan ruhsatlandırıyor. Ayrıca firmalar bu ilaçların sağlık profesyonellerine tanıtılması ve reçetelenmesi amacıyla yaptıkları tanıtım faaliyetleri için de büyük yatırımlar yapıyor. Ancak bazı ilaç depoları, ihracatçı ilaç firmalarının ürünlerini iç pazarada, eczanelerden ve başka depolardan temin ederek ruhsat ve tanıtım gibi giderleri olmadığı için ruhsat sahibi firmanın fiyatından daha düşük bir fiyatla pazara sunuyor. Bu durumda, söz konusu ülkeye yatırım yapan ilaç firması gerek ülke sağlık otoritesi gerek ülkedeki iş ortakları nezdinde zor durumda kalıyor. Dolayısıyla ihracatçı ilaç firması ya ürünün fiyatını düşürüyor ya da pazardan çekiliyor. Bu olumsuz tablonun ortadan kaldırılması için ilaç depolarınca yapılacak ihracata ilgili kurumların firma mutabakatı olmadan izin verilmemeli.

aşacağı öngörülüyor. Barut'a göre ihracat hedefinin önündeki en büyük engel fiyat politikası. Barut, şu değerlendirmeyi yapıyor: "Türkiye'de uygulanan düşük fiyat politikaları ihracatın değerinin azalmasına rol oynuyor. Ülkemizdeki ilaç fiyatlarının ihracat yaptığımız ülkelere kaynak fiyat olarak kabul edilmesi, Türk ilaç firmalarının ülkenin şartlarına uygun fiyatlardan pazara girişini ve rekabet etmesini zorlaştırıyor.

2021 Mart'ta en fazla kimya ihracatı yapılan 10 ülke

Ülke	Mart 2020 değer (\$)	Mart 2021 değer (\$)	Değişim değer (%)
ABD	66.944.522,67	121.708.540,63	81,81
ALMANYA	79.077.345,49	114.805.807,71	45,18
İTALYA	42.011.132,02	102.349.869,71	143,63
İRAK	39.360.137,78	95.047.993,64	141,48
YUNANİSTAN	19.116.134,19	75.014.923,78	292,42
HOLLANDA	93.193.375,34	70.521.776,84	-24,33
İNGİLTERE	47.767.078,38	65.737.736,98	37,62
İSPANYA	50.009.784,51	59.488.212,63	18,95
NİJERYA	6.593.139,93	59.224.351,21	798,27
İSRAİL	44.588.849,41	57.653.188,94	29,30

Üreticilerimiz üretim imkanı bulunan ihracat pazarlarında daha yüksek fiyat alabilmek için fason üretim yaptırmayı tercih edebiliyor. Endüstrimizin kilogram başı ihracat değeri birçok sektörün üzerinde olmasına rağmen potansiyel katma değerinin altında seyrediyor. Miktar olarak artan ihracatımız değere yansımıyor. Nitekim 2013'ten bu yana sektörün kilo başı ihracat değeri yüzde 17.4 oranında azalarak 36,9 dolardan 30,5 dolara düştü. Sorunların çözümü için Ticaret, Dışişleri ve Sağlık Bakanlığımızın desteği önem taşıyor."

ASLAN PAYI PLASTİK SEKTÖRÜNÜN

Plastik, imalat sanayinin en genç ve en hızlı büyüyen sektörlerinden biri. İhracatçı sektörler içinde 10'uncu, kimya sektörü ihracatı içinde de yüzde 35 payla birinci sırada. Plastik sektörü 2020'de 1.4 milyar dolar hammadde ve 5.4 milyar dolar mamul olmak üzere toplam 6,9 milyar dolarlık ihracat yaptı. Pandemi yılında yurtiçi tüketimin azalmasına karşı ihracat 2019'a kıyasla hammadde yüzde 15, mamulde yüzde 13 arttı. Plastik sektörü 2019'da üretimin miktar bazında yüzde 21'ini, değer bazında da yüzde 15'ini ihraç etti.

2020'de gerçekleşen 7.7 milyon tonluk plastik mamul iç tüketimin yaklaşık 3.8 milyon tonu otomotiv, ambalaj, inşaat ve elektronik gibi ihracatçı sektörler kanalı ile yarı mamul ve mamul şeklinde dolaylı olarak ihraç edildi. Dolaylı ihracatında dahil edilmesiyse sektörün 12 milyar doların üzerinde dolaylı ve dolaysız ihracat gerçekleştirdiği görülüyor. 2021'in iki aylık gerçekleştirmeleri dikkate alınarak 2021'de hammadde ve mamul ihracatının 7.7 milyar dolara çıkabileceği, dolaylı ve dolaysız ihracatın 13 milyar doları bulabileceği tahmin ediliyor.

Türk Plastik Sanayicileri Araştırma Ge-

liştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) Başkanı Yavuz Eroğlu, plastik sektörünün 2023'te 15 milyar dolarlık ihracat rakamına ulaşacağını öngörüyor. Plastik sektörünün Avrupa'da liderlik hedeflediğini belirten Eroğlu, "Türkiye plastik sektörünün 'Birleştirici Gücü' PAGEV, bu amacın gerçekleştirilmesi için 'PAGEV Plastik Mükemmeliyet Merkezi' ile sektöre öncülük ediyor" diyor.

"HAMMADE ARZI ÇOK ÖNEMLİ"

Plastik Sanayicileri Federasyonu (PLASFED) Başkanı Ömer Karadeniz'in verdiği bilgiye göre plastik sektörü, otomotiv, beyaz eşya, ambalaj, tarım, elektrik-elektronik ve inşaat başta olmak üzere 30'dan fazla sektöre ara mal sağlıyor. 2020'de plastik hammadde ihracatı 1.3 milyon tona ulaştı ve 1.5 milyar dolar seviyesine geldi. Plastik mamul ihracatı 2.3 milyon ton ve 5.4 milyar dolar olarak gerçekleşti. Plastik işleme makinaları sektörü ise 200 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Sektörün en yoğun ihracat gerçekleştirdiği ürünler plastik ambalaj malzemeleri ve plastik inşaat ürünleri. Karadeniz, pandemi döneminden sektörün de etkilendiğini belirterek, şu değerlendirmeyi yapıyor: "Pandemi süreci ilk etapta plastik sektörünü diğer sektörlere nazaran daha az etkilemiş gözükse de alt sektörler bazında bakıldığında çok yoğun etkilenen ürün grupları olduğunu da gözlemliyoruz. Özellikle otomotiv endüstrisine çalışan üreticiler zor günler geçirdi. Öte yandan, plastik sektörü ihracatını artırmayı başardı. 2020 ikinci çeyreğinde tedarik zincirinin bozulmasına ve petrokimya tesislerinin mücbir sebep ilan ederek üretimi durdurmalarına bağlı olarak hammadde fiyatlarının

Ömer Karadeniz

Yavuz Eroğlu

Adil PELİSTER / İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMiB) Yönetim Kurulu Başkanı

"Yatırımlar için cazip teşvikler var"

Bu yılın başında Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programında öncelik verilen kimya sektörümüzde öncelikli ürün listesi yayımlandı. Bu ürünlerin çoğu İKMiB olarak hazırladığımız "Türk Kimya Sektörü Yatırım Öncelikli Ürünler" raporumuzda da yer alıyor. Bu ürünler için Mayıs veya Haziran'da çağrıya çıkılması planlanıyor. Bu ürünlerin yatırımlarında oldukça cazip teşvikler sunuluyor, dolayısıyla firmalarımızın bu fırsatı değerlendirmesini umuyoruz. İKMiB olarak sektörümüzün akredite test/analiz ve sertifikasyon ihtiyacını karşılamak, Ar-Ge çalışmalarına destek olmak amacıyla içinde dijital kütüphanesi olan bir "Kimya Teknoloji Merkezi" kuruyoruz. Kimya Teknoloji Merkezi'nin fizibilite çalışmalarını da tamamlamak üzereyiz.

Sektörün en büyük sorunu lojistik

Kimya sektörünün çatı kuruluşu İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMiB) tarafından, kimya sektöründe lojistik ile ilgili yaşanan sıkıntı ve çözüm önerilerinin ele alınması amacıyla webinar düzenlendi. Moderatörlüğünü İKMiB Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pelister'in yaptığı "Kimya Sektöründe Lojistik Sorunları" webinarı, İMEAK Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Tamer Kıran, Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTIKAD) Yönetim Kurulu Başkanı Emre Eldener, UPS Türkiye Genel Müdürü Burak Kılıç, Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Elif Savrum, İMEAK Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Barış Dillioğlu, MSC Gemi Acenteliği A.Ş. İş Geliştirme Koordinatörü Fatih Gider ve Medkon Hat İşletmeciliği Denizcilik ve Ticaret A.Ş. Sahibi ve Genel Müdürü Mahmut Işık'ın katılımıyla 27 Nisan 2021'de dijital olarak gerçekleştirildi. Pelister, "Sektörün en çok kullandığı deniz yolu taşımacılığında konteyner ve gemi bulma sıkıntımız var" dedi.

hızlı bir yükseliş trendine girmiş olması ise sektör ihracatının artmasını engelleyen. Plastik hammadde de yurtiçi üretimin hızla artırılarak arz güvenliğinin sağlanması daha sağlıklı bir sanayi ortamı oluşması açısından çok önemli."